

Η ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ

Πασχάλης Χαριζάνης
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ο μελισσοκόμος φροντίζει να έχει πάντα στο μελισσοκομείο μελίτσια δυνατά με νεαρές καλές βασίλισσες και αρκετά αποθέματα τροφής (μέλι, γύρη). Συμβαίνει όμως να βρεθούν στο μελισσοκομείο μελίτσια αδύνατα, ορφανά, ή με βασίλισσα αρρενοτόκο λόγω αμέλειας του μελισσοκόμου ή άλλης αιτίας. Τότε πρέπει τα μελίτσια αυτά να ενωθούν για να δυναμώσουν και φυσικά να γίνουν παραγωγικά. Μελίτσια αδύνατα με πληθυσμό που σκεπάζουν 2-3 πλαίσια, πιθανόν να έχουν κακής ποιότητας βασίλισσα. Η διατήρηση τέτοιων μελισσιών είναι ασύμφορη γιατί δεν είναι ικανά να δώσουν κάποια παραγωγή και να ξεχειμωνιάσουν. Στα μελίτσια αυτά συνήθως θανατώνεται η βασίλισσα πριν την ένωσή τους και τέτοια αδύνατα μελίτσια τα ενώνουμε με μέτρια ή δυνατά και ποτέ μεταξύ τους. Εξαιρούνται οι παραφυάδες που δεν πρόλαβαν να αναπτυχθούν καλά, ώστε να εκμεταλλευτούν κάποια, συνήθως όψιμη, μελιτοφορία π.χ. μελιτοέκριση πεύκου, που ενώνονται μεταξύ τους ανά δύο ή τρεις ώστε να δώσουν δυνατά μελίτσια.

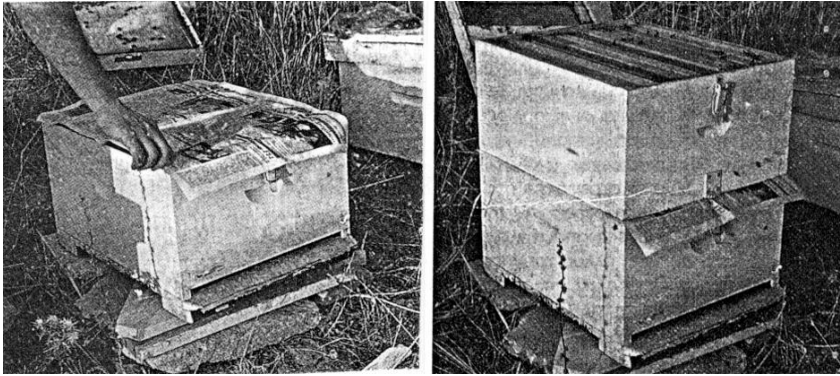
Τα ορφανά μελίτσια, αν δεν έχουμε να τους δώσουμε κάποια γονιμοποιημένη βασίλισσα έγκαιρα, συνήθως τα ενώνουμε με παραφυάδες, ή με μελίτσια που έχουν σχετικά λίγο πληθυσμό για να μη σταματήσει η ανάπτυξή τους ή χαθούν αν η εποχή είναι περασμένη (αργά το φθινόπωρο, ή χειμώνα). Μερικοί καλά οργανωμένοι και έμπειροι μελισσοκόμοι ενώνουν μέτρια ή και δυνατά μελισσοσμήνη ανά δύο ή περισσότερα ώστε να έχουν πολύ μεγάλους πληθυσμούς για καλύτερες αποδόσεις όπως στις μελιτοφορίες πεύκου, έλατου, θυμαριού κ. ά.

Κάθε μελίτσια έχει τη δική του χαρακτηριστική οσμή. Οι εργάτριες ενός μελισσιού μπορούν να αναγνωρίσουν τις μέλισσες της ίδιας φωλιάς. Όταν υπάρχει έξω έλλειψη νέκταρος και γύρης οι διαφορές οσμών μεταξύ μελισσιών είναι μεγαλύτερες και υπάρχουν περισσότεροι φρουροί μέλισσες. Όταν το νέκταρ και η γύρη υπάρχει σε αφθονία τότε περισσότερες μέλισσες γίνονται συλλέκτριες, λιγότερες φρουροί και επειδή η τροφή μοιάζει πολύ της μιας κυψέλης με τη διπλανή της, οι οσμές των μελισσιών μοιάζουν. Κατά τη διάρκεια έντονης μελιτοφορίας είναι ο καλύτερος χρόνος για τη συνένωση μελισσιών ενώ κατά τη διάρκεια ξηρασίας απαιτείται περισσότερη προσοχή.

Κατά την ένωση αφαιρούμε ή θανατώνουμε τη μία από τις δύο βασίλισσες, συνήθως την παλαιότερη. Μεταξύ των μελισσοκόμων επικρατεί η άποψη, ότι αν δεν αφαιρέσουμε τη μία, οι βασίλισσες θα μονομαχήσουν και θα επικρατήσει η νεότερη. Όμως το αποτέλεσμα δεν είναι γνωστό και δεν υπάρχουν πειραματικά δεδομένα για να το επιβεβαιώσουν.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι συνένωσης μελισσιών όπως της διπλής σίτας, του αρωματισμένου σιροπιού κ.ά., αλλά η πιό απλή και αποτελεσματική είναι η μέθοδος "του χαρτιού ή της εφημερίδας". Πάντοτε φροντίζουμε το αδύνατο και συνήθως το μελίτσια που έχει τη βασίλισσα να τοποθετείται πάνω και να είναι εκείνο που του αλλάζουμε θέση (το δυνατό μένει στη θέση του). Η καλύτερη ώρα για τη συνένωση είναι όταν οι μέλισσες βρίσκονται στη κυψέλη δηλ. λίγο πριν βραδιάσει. Αφού καπνίσουμε πρώτα, την αδύνατη ή ορφανή κυψέλη την τοποθετούμε δίπλα στη δυνατή. Μετά το κάπνισμα της δυνατής, αφαιρούμε το καπάκι και σκεπάζουμε την κυψέλη με μια εφημερίδα, εν συνεχεία ανοίγουμε με ένα καρφί ή με κάποιο ξύλο

λίγες τρύπες ώστε να μη μπορούν να περάσουν από αυτές οι μέλισσες. Τοποθετούμε τα αδύνατο μελίσι πάνω στο δυνατό με το πάτωμα όπως είναι ή μεταφέροντας μόνο τα πλαίσιά του στο άδειο πάτωμα, καπνίζοντας συγχρόνως (Εικ.1). Προσέχουμε οι μέλισσες της πάνω κυψέλης να μην έχουν καμία άλλη έξοδο πλην της διαμέσου της εφημερίδας. Μετά από 12-24 ώρες οι μέλισσες "τρώνε" την εφημερίδα και γίνεται η συνένωση ομαλά, αφού προηγουμένως έγινε και η εξομοίωση των οσμών των δύο μελισσιών. Στην επόμενη επιθεώρηση, μετά 3 τουλάχιστον μέρες διαπιστώνουμε την επιτυχία της ένωσης.

Εικόνα 1. Ένωση μελισσιών με τη μέθοδο της εφημερίδας. Α, Πάνω στο κανονικό μελίσι (το οποίο έχει βασίλισσα) τοποθετούμε πρώτα ένα κομμάτι χαρτιού (εφημερίδας). Β, Προσθήκη άδειου πατώματος και τοποθέτηση των πλαισίων του δεύτερου μελισσιού.